

TOM JØRGENSEN: EFTER ALLE KUNSTENS REGLER

BOGANMELDELSE

Af Ingeborg Rørbye
ingeborg.rorbye@gmail.com

"XXs billeder benytter sig af stoffets forskydning og bliver dermed aldrig rene repræsentationer."

Det fortælles, at Picasso engang kom i snak med en medpassager i toget. På et tidspunkt sagde den fremmede, som genkendte kunstneren: "Sig mig, hvorfor skal de kvinder De maler, være så grimme? Et øje hist og en næse pist! Næ, prøv lige at se –" og her tog manden sin tegnebog frem og fremviste et foto – "min kone her, er HUN ikke smuk?!" Picasso studerede billedet og svarede: "Jo, det er bestemt en skøn kvinde. Men ... hun er lidt lille, ikke?"

Denne anekdote – sand eller ej – viser hvor svært det kan være at kommunikere om kunst og billeder.

Tom Jørgensen er bachelor i kunsthistorie, redaktør af Kunstavisen, kunstanmelder i Jyllands-Posten samt udgiver af serien "101 Kunstnere", som foreløbig er udkommet årligt 6 gange, 2009-2014. Og så er han en mand med en mission.

Han er utilfreds, ja provokeret, over den kunstformidling man kan møde i dagens Danmark – i anmeldelser, i pressemeddelelser og i katalogtekster. Hvor andre genrer eller brancher, film, teater, litteratur, sagtens kan formulere sig forståeligt over for deres publikum, så mener Tom Jørgensen at det er kendetegnende for den danske kunstverden, at den hylder en unødvendig intellektualisering og at den fra et elitært elfenbenstårn udøver et akademisk, konservativt, arrogant og bedrevidende magtmisbrug. Kunstnerne er ofte ikke selv i stand til at skrive om deres værker, så kunstteoretikerne sætter dagsordenen med et væld af ubegribelige ord. Og kritik af denne praksis er ikke velset – gør man det, bliver man nedgjort som reaktionær, populist eller fascist, siger forfatteren.

Man kan ikke andet end at give Tom Jørgensen ret i, at en katalogtekst eller en anmeldelse burde kunne læses uden at modtageren har en universitetsuddannelse, og det burde ikke være umuligt for en kunstsribent at skrive en læselig tekst med et nogenlunde almindeligt lix-tal.

Selvfølgelig har enhver branche sit eget sprog og sine egne begreber – det har musikeren, kokken, designeren osv. – men det har længe holdt hårdt med kunsten. Og det har tilsvarende betydet, at en

"Billedet tilskrives en anden status, tilforordnes et andet, opmærksomhedsfordrende rum."

"Der åbnes et rum for kritisk refleksion, der tillader os at se det transparent velkendte, det objektivt autentiske, som konstruktioner eller repræsentationer, hvis angivelige sandhedsfordring kan problematiseres."

"Der er noget selvberørende, rationelt, realistisk-tautologisk over det."

"Et direkte, mekanisk dokumenterende aftryk af virkeligheden, et såkaldt indeksisk tegn, som et særligt autentisk, troværdigt, virkelighedsnært, objektivt vidne."



"XXs arbejde fremmer et åbent og diskursivt felt."

"Vi taler her om den asymmetri, som giver den angiveligt dokumentariske struktur."

svært forståelig, intellektuel tekst har kunnet højne en kunstners navn over for købere og kendere, og dermed føre kunstnerens værkers værdi. Verden vil bedrages?

Et andet emne i Tom Jørgensens bog er kuratorernes indtogsmarch. I dag er det ofte kuratoren, der sætter en dagsorden ved at bestemme udstillingstema og -indhold. Og eftersom publikumsappell ofte er altafgørende for økonomien og dermed succesen, så kommer det let til at blive kuratoren, der strømliner udstillingen og brækker alt det af, der stritter. Kunstnersammenslutningernes udstillinger nedgøres tilsvarende, eftersom der her ofte mangler profil – og altså kuratering.

Men hvorfor synes selv Pia Kjærsgaard i dag at kunst skal give et spark i løgsovsen? Hvorfra stammer det tilsyneladende etablerede krav om at al kunst skal være kritisk og absolut ikke dekorativ? Hvad ER egentlig god kunst? Hvem kan kalde sig kunstner? Og hvad betyder egentlig ordet samtidskunst?

Ja, det kan man alt sammen læse mere om i Tom Jørgensens debatbog. Meget er blevet bedre, mange museer og visse gallerier er blevet bedre til at kommunikere forståeligt og inkluderende. Men der er stadig meget, der kan blive meget bedre.



Tom Jørgensen:
Efter alle kunstens regler.
56 sider, illustreret.
PSH Forlag, 2014.
119,95 kr.
Kan købes i boghandlen
eller via www.pshforlag.dk

Denne anmeldelse er tidligere bragt i *Magasinet Kunst* nr. 2, 2015.

MAGASINET
kunst